Ankenævnet for Forsikring

Den 3. juni 2015 blev i sag nr. 87058:

xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxxx
xxxxxxxxxxxxxxx

mod

Industriens Pensionsforsikring A/S
Nørre Farimagsgade 3
1364 København K

afsagt

k e n d e l s e :

Forsikringstageren har livsforsikring i Industriens Pension. Han klager over, at selskabet har afvist at udbetale helbredsbetingede ydelser.

Selskabet har afvist dækning med henvisning til, at invalidedækningerne ophørte i forbindelse med, at ordningen overgik til hvilende medlemskab 1/7 2010, og at klageren ikke har bevist, at der på dette tidspunkt var lægelig dokumentation for, at erhvervsevnen var nedsat varigt.

Forsikringen giver ret til invalidesum, når den forsikredes erhvervsevne inden det fyldte 60. år på grund af sygdom eller ulykkestilfælde skønnes varigt nedsat med halvdelen eller mere af den fulde erhvervsevne.

Ret til invalidepension og/eller bidragsfritagelse indtræder, hvis forsikredes erhvervsevne efter forsikringens ikrafttræden før det fyldte 60. år på grund af sygdom eller ulykkestilfælde skønnes varigt nedsat med 2/3 eller mere af den fulde erhvervsevne.

Klageren er født i 1975. Han er uddannet sælger og har arbejdet som blandt andet fisker. Han pådrog sig et svært hovedtraume ved en ulykke den 23/6 2010 og lider af post commotionelt syndrom. Han blev tilkendt førtidspension pr. 1/10 2012.

I klagen til nævnet har klageren fremsat krav om udbetaling af helbredsbetingede ydelser fra den 23/6 2010. I klagen har han henvist til korrespondancen i sagen. I brev af 3/11 2014 til selskabet har han blandt andet anført:

> "Industriens Pension skriver den 4.6.2014, at man er opmærksomme på tilkendelsen [førtidspension], men at det ikke har betydning, da tilkendelse er sket efter ophør af forsikring. Dette er noget Industriens Pension har fundet til lejligheden, idet det jo ikke anfægtes, at skadestidspunktet, som forsikringsselskabet skal behandle skaden ud fra, er den 23.6.2010.
>
> I samme brev foretager Industriens Pension en henvisning til medlemspjecen, forsikringsbetingelserne og pensionsbeviset, og så siger man i realiteten, at skadestidspunktet er andet tidspunkt end det tidspunkt, hvor skaden sker. Her er jeg nødt til at sige, at dette er jeg ikke enig i.
> Industriens Pension skriver endvidere den 24.10.2014, at Industriens Pension ikke skal forholde sig til kendskabstidspunktet, renteberegning eller kunne påvise fra hvornår skaden stammer, men at man alene skal vurdere, hvornår der forelå lægelig dokumentation for, at min erhvervsevne var sat ned med mindst halvdelen af den fulde erhvervsevne.
>
> 08.10.2012 skriver Industriens Pension, at da ulykken indtræffer få dage før forsikringsdækningen ophører, og da jeg ikke kan dokumentere, at erhvervsevnen var varigt nedsat inden 01072010, giver man afslag.
>
> Hvad er det for noget? Der er jo ingen, der kommer til skade, der kan dokumentere, om skadens følger er varige, allerede fordi at stationærtidspunktet ikke før den 01072010 eller på dagen den 01072010 er indtrådt. Derfor kan det sagtens tænkes, som det også er tilfældet i denne sag, at skadens varige følger først kan dokumenteres senere, efter en nærmere udredning, som der også er foretaget i min sag, men forsikringsselskabet kan ikke undslå sig fra at skulle lægge til grund, at skaden er sket før dækning ophører, og da jeg fastholder jf. ovenfor og jf. det fra mig under denne sag tidligere fremkomne, at jeg har dokumenteret, at jeg, uanset forsikringsselskabets egen lægekonsulent, opfylder forsikringsbetingelsernes § 8, må forsikringsselskabet også dokumentere modsat eller forholde sig hertil. Forsikringsselskabet har ikke dokumenteret modsat og har derved ikke dokumenteret, at jeg ikke blev syg som en følge af ulykken den 23.06.2010, og har dermed heller ikke dokumenteret, at der kan skabes en begrundet tvivl om imødekommelse af min ansøgning, og heller ikke at jeg ikke har krav på imødekommelse af min ansøgning, og derfor fastholdes der krav om udbetaling, renter og præmiefritagelse fra og med 23.06.2010.
>
> Forsikringsselskabet prøver i flere af de ovennævnte breve at skabe en tvivl om, hvornår skaden overhovedet er sket, og at dette slet ikke har betydning, jf. fx brev af 08.10.2012. Den går ikke. Man prøver også at skabe tvivl om min ansøgning, jf. samme brev. Den går heller ikke. Endvidere forsøger man at tvivl om det forhold at jeg var på skadestue, men senere lod mig udskrive. Det har ingen betydning, da forløb blev igangsat, og da jeg var på skadestue. Den går derfor heller ikke. Også ved speciallæge …, 21.10.2010, som ved de øvrige speciallæger og det i øvrigt foreliggende lægemateriale, og materialet fra de kommunale akter, er forholdene så rigeligt dokumenteret. Forsikringsselskabet prøver derudover at skabe en forståelse af, at tilkendelse af offentlig førtidspension ikke har noget at gøre med vurderingen af erhvervsevne i forsikringsretlig forstand, og selskabet prøver derved at få fastsat en erhvervsevne, som kun er lægelig baseret alene på egen lægekonsulent gennemgang. Jeg gør gældende, at da indgangen til tilkendelse af førtids-

pension efter de på skadestidspunktet gældende regler i pensionsloven først sker, når erhvervsevnetabet nærmer sig det ubetydelige, at min erhvervsevne i forsikringsretlig forstand allerede derved var nedsat til det ubetydelige. Der henvises herved til afgørelse fra Ankenævnet for Forsikring 65.977 af 24.10.2005 hvor det er lagt til grund, at vurderingen er ens.

Herefter fastholder jeg, at skaden er sket i forsikringstiden, at De ikke har bevist at skaden ikke stammer fra skaden den 23.6.2010, at der skulle ske udredning inden det kunne lægges til grund om jeg opfyldte forsikringsbetingelsernes § 8, og derfor fastholder jeg krav om erstatning og renter og præmiefritagelse fra og med den 23.6.2010.

Jeg kan lægge til grund, at der er årsagssammenhæng mellem den skete skade og tilkendelse af pension fra det offentlige ud fra det fremlagte lægelige materiale, og da der er god overensstemmelse mellem skadestidspunktet og udbetaling af førtidspension fra det offentlige.
Det bemærkes, at jeg får pension fra …[andet pensionsselskab], hvor betingelserne ikke kan afvises at være meget identiske."

Selskabet har over for nævnet i brev af 9/1 2015 fastholdt sin afgørelse og har til støtte herfor bl.a. anført:

"**Til støtte for vores afgørelse gøres gældende**

- At [klageren] overgik til hvilende medlemskab den 1. juli 2010, hvorefter han ikke er forsikringsdækket ved bl.a. tab af erhvervsevne.

- At [klageren] har modtaget vores tilbud om indbetaling for egen regning (Bilag … og …), men har valgt ikke at tage imod tilbuddet.

Vi bemærker, at tilbud om indbetaling for egen regning er afsendt i overensstemmelse med vores almindelige praksis på området, og derfor må anses for at være kommet frem til [klageren]. Der henvises bl.a. til Ankenævnets kendelser nr. 80.590 (Bilag …) og UfR1977.2160 (…).

- At det følger af vores forsikringsbetingelser og medlemspjece (Bilag … og …), at det er en betingelse for at få ret til udbetaling af invalideydelser fra Industriens Pension, at erhvervsevnen i forsikringstiden anses for varigt nedsat med mindst halvdelen i alle erhverv.

- At skadestidspunktet er det tidspunkt, hvor der foreligger lægelig dokumentation for, at erhvervsevnen er nedsat i dækningsberettiget grad.

Vi henviser til vores forsikringsbetingelser (Bilag …), gældende fra den 1. januar 2010 til den 30. september 2010, § 7, hvoraf det fremgår, at *ret til invalidesum indtræder, når den forsikredes erhvervsevne efter forsikringens ikrafttræden før det fyldte 60. år på grund af sygdom eller ulykkestilfælde skønnes varigt nedsat med halvdelen eller mere af den fulde erhvervsevne. Det tidspunkt, hvor erhvervsevnen anses for varigt nedsat, er, når det er lægeligt dokumenteret, at erhvervsevnenedsættelsen er varig, og helbredstilstanden ikke kan forventes at blive bedre (skadestidspunktet).*

Vi henviser også til vores medlemspjece (Bilag …), hvoraf det fremgår, at *det er en forudsætning for at modtage disse ydelser* (invalideydelser), *at du på skadestidspunktet er omfattet af dækningerne.*

- At [klagerens] forsikringstid i Industriens Pension ophørte den 1. juli 2010, hvorfor han kun har ret til udbetaling, hvis skadestidspunktet foreligger inden denne dato.

Hertil bemærkes, at ulykken skete den 23. juni 2010, hvilket er ca. en uge inden [klagerens] forsikringsdækning i Industriens Pension ophørte, fordi han overgik til hvilende medlemskab.

Det fremgår af de lægelige akter, at [klageren] efter ulykken har gennemgået et langt udrednings - og behandlingsforløb med henblik på bedring af hans tilstand. Denne udredning er først afsluttet, da han fik tilkendt førtidspension i oktober 2012.

Erhvervsevnemæssigt har [klageren] også gennemgået et afklaringsforløb efter ulykken, hvilket ses i oplysningerne om, at han er afprøvet i erhverv som fisker, fitnessinstruktør og som selvstændig med en smykkeforretning.

- At [klagerens] tilstand som følge heraf ikke kan anses for at være stationær, inden han overgik til hvilende medlemskab den 1. juli 2010.

- Der henvises til de lægelige oplysninger, hvoraf det fremgår, at [klagerens] tilstand er forbedret/forværret, jf. bl.a. lægejournal fra den 15. juli 2010 og den 26. november 2010, hvor det står, at hovedpinen er i langsom bedring, men at der er tilkommet smerter (Bilag …). Det er også oplyst i speciallægehenvisning af den 9.[19.] januar 2011 og lægejournalen af den 12. oktober 2011, at der er tilkommet nye gener og tiltagende svimmelhed, og at som noget nyt har [klageren] fået en hel del angst i hverdagen (Bilag …). Det fremgår endelig af lægejournalen af den 17. november 2011 (Bilag …), at [klageren] fortsat kan arbejde i forretningen og kører til hjerneskadecenter på … hospital 2 x om ugen - har det bedre og føler sig mere lettet. Det er godt.

- At der også stadig var behandlingsmuligheder, da [klageren] overgik til hvilende medlemskab, hvilket betyder, at tilstanden ikke var dokumenteret som varig på dette tidspunkt. Det fremgår således af Speciallægeepikrise af den 31. oktober 2010 (Bilag…), at der fortsat kan ske symptomremission (forbedring). Af behandlingsmæssige muligheder kan nævnes fvsioterapi og akupunktur op evt, medicinsk behandling i form af f eks. Amitriptylin eller Cvmbalta [...] Med henblik på de kognitive symptomer evt. neuropsykologisk vurdering.

Det fremgår også af Udskrivningsepikrise af den 1. februar 2011 (Bilag …), at der er fortsat mulighed for spontan bedring. Det primære må være at få lavet en neuropsykologisk testning og herefter evt. stillingtagen til henvisning til Hjerneskaderådgivningen el. andre, der kan følge situationen op.

Det er først ved Neurologisk [Neuropsykologisk] Undersøgelse af den 25. juni 2012, at tilstanden lægeligt dokumenteres som kronisk og stationær (Bilag …). På dette tidspunkt er [klageren] ikke forsikringsdækket i Industriens Pension.

- At [klageren] derfor ikke opfylder kravet i vores forsikringsbetingelser for udbetaling af invalideydelser, idet hans erhvervsevnetab ikke kan anses for varigt, inden han overgik til hvilende medlemskab den 1. juli 2010.

- At skadevirkningsprincippet finder anvendelse fremgår af Industriens Pensions forsikringsbetingelser, se § 7, stk. 1 og § 8. stk. 1. Industriens Pension benytter således ikke skadeårsagsprincippet, og derfor kan vi ikke tillægge det betydning, at ulykken er sket i

forsikringstiden, jf. Ankenævnets kendelse nr. 74.749 (…), hvor Nævnet udtaler, at som forsikringsbetingelserne er udformet, er forsikringsbegivenheden det tidspunkt, hvor det er lægeligt dokumenteret, at sikredes erhvervsevne varigt er nedsat.

• At det ikke har betydning for Industriens Pensions afgørelse, at [klageren] er tilkendt førtidspension som følge af de gener, som han har fået på baggrund af ulykken. Industriens Pension træffer afgørelse om udbetaling af invalideydelser uafhængig af kommuner og andre instanser. Tilkendelsen af førtidspension er desuden først bevilliget den 25. september 2012, dvs. over 2 år efter forsikringstidens ophør (Bilag …). Kommunen har således heller ikke vurderet, at [klageren] forud for dette tidspunkt havde en varig nedsættelse af arbejdsevnen.

• Vi fastholder derfor, at [klageren] ikke har ret til udbetaling af forsikringen ved tab af erhvervsevne."

Afslutningsvis har klageren i brev af 29/1 2015 til nævnet fastholdt:

"- At skaden allerede på skadestidspunktet var stationær
- At Industriens Pension skal udbetale med renter og indrømme præmiefritagelse, indtil udløb."

Af udskrivningsepikrise af 24/6 2010 fra … Sygehus fremgår:

"Ortopædkirurgisk Afdeling
Indlagt d. 24-06-2010 07:30 – 11:25
AKTIONSDIAGNOSE:
A DS060 Commotio cerebri

ANDRE DIAGNOSER:
B DF100 Alkoholintoksikation, akut

Epikrise
Pt. indbragt til Skadestuen i ebrieret tilstand efter at være faldet af barstol og slået baghovedet. Indlagt til observation men pt ønsker sig dog udskr. efter kort observation. Derfor udskr. mod givet råd."

Af 28/6 2010 fremgår bl.a. af egen læges journal:

"Ikke helt fulgt vanlige råd. Synes der er noget der strammer i hovedet.
Spiser og drikker ang godt.
ingen neurologiske udfald.
Obj. a t god, ser lidt mat ud. øm ve side af nakken. Ingen synlige hæmatomer. øjne ia.
120/75 puls 60 reglm. ellers ia, er vågen og relevant.
Plan forsøger at indskærpe at hjernen har brug for ro og hvile, ikke stimulantia el alkohol.
desuden suppleres pamol med seractiv, kontroltid om 4 dg fg

Af samme journal den 2/7 2010 fremgår bl.a.:

"02-07-2010
kommer til commotiokontrol, det går en smule bedre, har dog fortsat konstant hvp med turvis forværring, hvor han synes at det snørrer til.

Slog ang. hovedet mod beton og var bevidstløs i ca. 10 timer, blev scannet på sygehuset,

jeg har dog ikke set nogen epikrise endnu.
Ingen neurologiske klager el udfald iøvrigt.
Spiser og drikker ok; sparsom effekt af smertestillende som han ikke har taget fast.
Obj ; 125/80 puls 62 reglm. otoskopi/cranie: ia
hb 9,4, bs 9,3 crp <8 ; vågen og relevant, bevæger alle extremiteter upåfaldende.
Plan; ses an, rekvirerer papirer og alm råd og roligt regi; det har han dog nok svært ved, da han skal ud og sejle om 4 dg, da han ellers ikke har råd til huset.

Den 15/7 2010 fremgår af samme journal:

"Henvendt sig ved lugen, lige kommet ind fra havet.
Fortsat hvp, synes det snørrer til i hovedet i anfald, måske 3 x dgl, Har været ude at sejle, kastet op et par gange også, det plejer han ikke. Ellers velbefindende, ingen neurologiske udfald.
Obj; 110/75 puls 62 reglm. øjne/cranienerver ia
Plan; snak commotio og råd igen,
Vur; der er langsom bedring, han er ikke helt god til at tage den med ro, skal arbejde for at tjene penge og kan ikke sidde stille.

Af journalen den 2/9 2010 fremgår:

"tk; fået en tid hos neurolog senere på mdr ; har det ikke godt, har sygemeldt sig. Ingen neurologiske klager, men er faldet igen. Ingen kardielle klager. Hovedproblemet er fortsat hvp og kvalme, ikke svært invaliderende, kan gå rundt i byen og lign."

Af neurologisk speciallægeepikrise af 31/10 2010 fremgår bl.a.:

"Der er efterhånden gået over 4 måneder siden skaden skete, og der er fortsat væsentlige symptomer og et markant funktionstab, og der er desværre overhængende risiko for varige men, omend der fortsat kan ske symptomremission. Af behandlingsmæssige muligheder kan nævnes fysioterapi og akupunktur og evt. medicinsk behandling i form af f.eks. Amitriptylin eller Cymbalta (det er dog uklart hvilken medicin patienten får for øjeblikket). Med henblik på de kognitive symptomer evt. neuropsykologisk vurdering. På grund af den geografiske afstand, er der aftalt telefonisk tilbagemelding til patienten, når der er svar på scanningen."

Af udskrivningsepikrise af 1/2 2011 fremgår bl.a.:

"Konklusion
Der foreligger helt normal neurologisk undersøgelse. Der er ingen tvivl om at pt. har et postcommotionelt syndrom. Der er fortsat mulighed for spontan bedring, men pt. har udtalte gener og er psykisk påvirket af situationen, det at han ikke rigtig kan noget og ikke kan arbejde. Jeg kan ikke se ideen i, at han er indlagt. Det primære må være at få lavet en neuropsykologisk testning og herefter evt. stillingtagen til henvisning til Hjerneskaderådgivningen el. andre der kan følge situationen op."

Af neurologisk speciallægeerklæring af 18/8 2011 fremgår bl.a.:

"Skaden har medført funktionstab i skadelidtes dagligdag og arbejdsmæssige funktion. Det er for tidligt at konkludere om tilstanden er medicinsk stationær og yderligere undersøgelser bør foretages. [Klageren] bør tilknyttes hjerneskaderådgivningen i … og have re-

gelret kognitiv træning, som muligvis kan bedre hans hukommelsesproblemer og andre kognitive deficit. Formentlig vil [Klageren], trods rettelig træning, altid have kognitive deficit om end disse formentlig kan bedres noget. Det er på nuværende tidspunkt ikke muligt at udtale sig om prognosen, hverken tidsmæssigt eller niveaumæssigt."

Af neuropsykologisk vurdering af 25/6 2012 fremgår bl.a.:

"Ved de kognitive prøver ses der meget konkret tænkning og abstraktion, meget nedsat indlæring med ringe overlapning på det indlærte. Der ses meget nedsat hukommelse. Meget nedsat komplekst visuelt overblik og skal have god tid og er usikker ved konstruktionelle spatiale færdigheder. Massiv nedsættelse ved selv simpelt visuomotorisk tempo, hvor han går i stå og er let afledelig. Kan ikke magte komplekst visuomotorisk tempo. Udtrættes massivt ved undersøgelsen. Får spændinger i hovedet og bliver nemt stresset ved det. Det samme som han oplever, når han er sammen med flere folk og derfor ikke gør dette.

Samlet massiv dårlig kognitiv funktion, hvor det er smerte, udtrætning og frustrationer, der giver det for ham. Jeg er enig med egen læge og forskellige speciallæger i, at der ikke er nogen behandlingsmuligheder og tilstanden er kronisk og stationær. Han vil ikke kunne klare sig andet end i en stille og rolig hverdag og her handler det om, om man kan få givet ham indsigt nok i egen situation til, at han kan finde ud af at indrette sig stille og roligt i en hverdag, men vil ikke kunne klare noget arbejdsmæssigt."

Af forsikringsbetingelserne fremgår bl.a.:

"**§ 4 Bidragsbetalingens indstilling/genoptagelse**
Indstilles bidragsbetalingen i henhold til § 1, stk. i, inden den forsikrede er fyldt 67 år eller har fået ret til invalidepension eller livsvarig alderspension, jf. § 12, opretholdes forsikringsdækningen i fuldt omfang i 12 måneder (bidragsfri dækning) dog ikke udover den periode, der kan dækkes af den opsparede værdi, medmindre andet aftales, jf. stk. 2 og 4. Efter udløb af perioden med bidragsfri dækning overgår forsikringen til hvilende forsikring (fripolice) med nedsat forsikringsdækning, medmindre andet aftales, jf. stk. 2. Nedsættelse af forsikringsdækningen som følge af manglende bidragsbetaling sker efter meddelelse til forsikrede.
…
§ 7 Invalidesum
Ret til invalidesum indtræder, når den forsikredes erhvervsevne efter forsikringens ikrafttræden før det fyldte 60. år på grund af sygdom eller ulykkestilfælde skønnes varigt nedsat med halvdelen eller mere af den fulde erhvervsevne. Det tidspunkt, hvor erhvervsevnen anses for varigt nedsat, er, når det er lægeligt dokumenteret, at erhvervsevnenedsættelsen er varig, og helbredstilstanden ikke kan forventes at blive bedre (skadestidspunktet).

Stk. 2
Forringelsen af erhvervsevnen bedømmes af Industriens Pension under hensyn til den pågældendes helbredsmæssige forhold ud fra en ren lægelig vurdering.
…
§ 8 Invalidepension og bidragsfritagelse
Ret til invalidepension og/eller bidragsfritagelse indtræder, når den forsikredes erhvervsevne efter forsikringens ikrafttræden før det fyldte 60. år på grund af sygdom eller ulykkestilfælde skønnes varigt nedsat med 2/3 eller mere af den fulde erhvervsevne. Det tidspunkt, hvor erhvervsevnen anses for varigt nedsat, er, når det er lægeligt dokumenteret,

at erhvervsevnenedsættelsen er varig, og helbredstilstanden ikke kan forventes at blive bedre (skadestidspunktet).

Stk. 2
Forringelsen af erhvervsevnen bedømmes af Industriens Pension under hensyn til den pågældendes helbredsmæssige forhold ud fra en ren lægelig vurdering."

Nævnet udtaler:

Klageren kom til skade med sit hoved ved et ulykkestilfælde den 23/6 2010 og har følger heraf i form af post commotionelt syndrom. Han er tilkendt førtidspension pr. 1/10 2012.

I forsikringsbetingelserne er det anført, at forsikringsbegivenheden (skadetidspunktet) er det tidspunkt, hvor det er lægeligt dokumenteret, at sikredes erhvervsevne varigt er nedsat i dækningsberettigende grad.

Afgørende for, om klageren er berettiget til helbredsbetingede ydelser, er derfor, om hans erhvervsevne varigt var nedsat med halvdelen (invalidesummen) respektive 2/3 (invalideydelserne) forud for forsikringens ophør den 1/7 2010.

Efter en gennemgang af sagen - herunder navnlig den neurologiske speciallægeerklæring af 18/8 2011, hvoraf det blandt fremgår, at det er for tidligt at konkludere, om tilstanden er medicinsk stationær, og at der bør foretages yderligere undersøgelser og behandlinger, som muligvis kan bedre hans helbredstilstand - finder nævnet ikke at kunne kritisere, at selskabet har afvist at yde forsikringsdækning med henvisning til, at sikredes erhvervsevne ikke varigt var nedsat i dækningsberettigende grad inden den 1/7 2010.

Det, klageren i øvrigt har anført, kan ikke føre til et andet resultat.

9. 87058

Som følge af det anførte

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Marianne Højgaard Pedersen
formand